

Голові разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 20.051.217
Карпатського національного
університету імені Василя Стефаника,
доктору наук з державного управління,
професору, професору кафедри
публічного управління та
адміністрування
Сурай І.Г.

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата економічних наук, доцента,
доцента кафедри публічного управління та адміністрування
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
Гой Наталії Василівни
на дисертаційну роботу Корнієнко Тетяни Богданівни
на тему: «Діджиталізація управлінських процесів у системі вищої освіти»,
подану до захисту в разову спеціалізовану вчену раду
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Сучасний розвиток системи вищої освіти України відбувається в умовах масштабної цифрової трансформації суспільства, інтеграції до європейського освітнього та цифрового простору, а також необхідності підвищення ефективності публічного управління освітньою сферою. За цих умов особливого значення набуває діджиталізація управлінських процесів закладів вищої освіти, яка спрямована не лише на впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, а й на якісне вдосконалення механізмів прийняття управлінських рішень, організації електронної взаємодії, забезпечення прозорості, підзвітності та ефективного використання управлінських даних.

Актуальність досліджуваної проблематики істотно посилюється в умовах воєнного стану, коли забезпечення безперервності функціонування закладів вищої освіти, оперативності управлінських процесів, ефективної взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу та використання цифрових технологій стають важливими чинниками стійкості системи вищої освіти України. Особливої ваги набувають питання розвитку цифрових управлінських систем, інтеграції державних цифрових платформ, електронного документообігу, управлінської аналітики, кібербезпеки та відповідального використання технологій штучного інтелекту.

У цьому контексті дисертаційне дослідження Корнієнко Тетяни Богданівни, присвячене науковому обґрунтуванню теоретико-методологічних засад, розробленню концепції цифрової управлінської системи закладу вищої освіти та практичних рекомендацій щодо діджиталізації управлінських процесів, є своєчасним, актуальним і має вагоме значення для подальшого розвитку теорії та практики публічного управління й адміністрування.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота виконана в межах науково-дослідної роботи Карпатського національного університету імені Василя Стефаника за темою «Теоретико-методологічні та прикладні засади розроблення і функціонування інноваційних механізмів публічного управління та адміністрування» (номер державної реєстрації 0120U100494) та пов'язана з дослідженнями у сфері цифрової трансформації публічного управління, розвитку системи вищої освіти, впровадження сучасних цифрових технологій в управлінську діяльність закладів вищої освіти, удосконалення механізмів електронного врядування та цифровізації адміністративних процесів.

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертації спрямовані на вирішення актуальних завдань цифрової трансформації системи вищої освіти України, розвитку сучасних моделей цифрового університету, підвищення ефективності управлінських процесів, удосконалення електронного документообігу, розвитку цифрової культури, забезпечення кібербезпеки та впровадження принципів відповідального використання технологій штучного інтелекту в діяльності закладів вищої освіти.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій

Дисертаційне дослідження характеризується високим рівнем теоретичної та методичної підготовки автора, логічністю побудови, системністю викладення матеріалу та цілісністю наукової концепції. Поставлена мета послідовно реалізується через систему взаємопов'язаних завдань, а отримані результати узгоджуються зі змістом дисертаційної роботи, положеннями наукової новизни та сформульованими висновками.

Для досягнення поставленої мети здобувачкою використано широкий спектр сучасних загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема системний, структурно-функціональний, історичний, порівняльний, методи моделювання, SWOT-аналізу, PEST-аналізу та GAP-аналізу, що забезпечило комплексне дослідження процесів діджиталізації управління в системі вищої освіти України. Інформаційну основу дослідження становлять нормативно-правові акти України та Європейського Союзу, стратегічні документи, результати цифрової аналітики, матеріали веб-аудиту, статистичні та аналітичні дані, а також власні дослідження автора.

Обґрунтованість отриманих результатів підтверджується комплексністю проведеного аналізу, використанням сучасного методичного інструментарію, достатньою джерельною базою, логічною аргументацією сформульованих висновків та практичною спрямованістю запропонованих

рекомендацій. Основні результати дослідження пройшли належну апробацію на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях та відображені у наукових публікаціях автора.

У першому розділі дисертації сформовано теоретико-методологічні засади діджиталізації управлінських процесів у системі вищої освіти, уточнено категоріально-понятійний апарат дослідження, визначено особливості цифрової трансформації управління закладами вищої освіти та обґрунтовано концепцію цифрової управлінської системи університету. Особливий науковий інтерес становить запропоноване автором розмежування понять «оцифрування», «діджиталізація» та «цифрова трансформація», а також модель трьох рівнів цифрових змін.

У другому розділі здійснено ґрунтовний аналіз сучасного стану діджиталізації управлінських процесів у закладах вищої освіти України, досліджено особливості функціонування цифрових управлінських моделей, проведено стратегічний аналіз факторів цифрової трансформації, визначено ключові проблеми та перспективи розвитку цифрового університету. Науковий інтерес становлять результати оцінювання цифрової зрілості закладів вищої освіти та обґрунтування необхідності переходу від фрагментарної цифровізації до комплексної цифрової управлінської системи.

У третьому розділі розроблено концепцію цифрової управлінської системи закладу вищої освіти, платформно-екосистемну модель цифрового університету та модель поетапного впровадження елементів діджиталізації управлінських процесів. Практичне значення мають запропоновані підходи до оцінювання цифрової зрілості закладів вищої освіти, формування цифрової культури, використання сучасних аналітичних інструментів, а також рекомендації щодо відповідального використання технологій штучного інтелекту в управлінській діяльності університетів.

Достовірність та наукова новизна отриманих результатів дисертаційного дослідження

Достовірність наукових результатів забезпечується комплексним використанням сучасних методів наукового дослідження, широкої нормативно-правової бази України та Європейського Союзу, стратегічних документів у сфері цифрової трансформації, результатів веб-аудиту закладів вищої освіти, цифрової аналітики, статистичних матеріалів, а також ґрунтовним опрацюванням праць вітчизняних і зарубіжних учених. Отримані результати характеризуються логічною завершеністю, внутрішньою узгодженістю, належним рівнем аргументованості та практичною спрямованістю.

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає у розвитку теоретико-методологічних засад діджиталізації управлінських процесів у системі вищої освіти України та розробленні комплексного наукового підходу до формування цифрової управлінської системи закладу вищої освіти як цілісного середовища управління.

Особливої уваги заслуговує те, що автором *уперше* обґрунтовано концептуальний підхід до побудови цифрової управлінської системи закладу

вищої освіти як інтегрованої сукупності управлінських процесів, цифрових сервісів, електронного документообігу, цифрових маршрутів, аналітичних інструментів, нормативного забезпечення, цифрової культури та кібербезпеки. Запропонована концепція відзначається системністю, логічною завершеністю та практичною орієнтованістю.

Вагомим науковим результатом є *запропонована платформно-екосистемна модель цифрового університету*, яка ґрунтується на інтеграції державних цифрових систем, інформаційних сервісів закладу вищої освіти, цифрових профілів науковців, електронного документообігу, систем управління освітнім процесом, відкритої науки та сучасних аналітичних інструментів. Запропонований підхід є актуальним в умовах цифрової трансформації системи вищої освіти України та відповідає сучасним європейським тенденціям розвитку цифрових університетів.

Науковий інтерес становить також *розроблена автором модель поетапного впровадження елементів діджиталізації управлінських процесів*, яка передбачає поєднання організаційних, нормативних, технологічних, аналітичних та культурних складових цифрової трансформації закладів вищої освіти. На відміну від поширених підходів, запропонована модель орієнтується не лише на впровадження програмних продуктів, а насамперед на вдосконалення самих управлінських процесів.

Заслугують на позитивну оцінку також *удосконалені підходи до оцінювання цифрової зрілості закладів вищої освіти, розвитку цифрової культури, використання ключових показників ефективності*, а також наукове обґрунтування принципів відповідального використання технологій штучного інтелекту в управлінській діяльності університетів. Отримані результати характеризуються достатнім рівнем наукової аргументованості, мають практичну цінність і створюють передумови для подальшого розвитку теорії та практики публічного управління у сфері вищої освіти.

Повнота висвітлення результатів дослідження у наукових публікаціях

Основні результати дисертаційного дослідження достатньою мірою відображені у наукових працях автора. За тематикою дисертації Корнієнко Тетяною Богданівною опубліковано наукові праці у виданнях, що індексуються у міжнародній наукометричній базі Scopus, статті у фахових наукових виданнях України категорії «Б», а також матеріали міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Тематика наукових публікацій безпосередньо пов'язана зі змістом дисертації та охоплює ключові напрями проведеного дослідження, зокрема питання діджиталізації управлінських процесів у системі вищої освіти, цифрової трансформації університетів, розвитку цифрових компетентностей персоналу, відповідального використання технологій штучного інтелекту, цифрової культури, а також формування сучасних моделей цифрового університету.

Наукові праці автора відображають основні положення дисертаційного дослідження, його наукову новизну, практичні рекомендації та результати

апробації. Представлені публікації свідчать про достатній рівень апробації результатів дослідження, їх актуальність і відповідність вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Оцінка змісту та оформлення дисертаційної роботи

Дисертаційна робота оформлена відповідно до чинних вимог щодо підготовки дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Структура роботи є логічною, послідовною та повною, містить вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел і додатки. Побудова дисертації забезпечує цілісне розкриття предмета дослідження та послідовне досягнення поставленої мети.

Матеріал викладено у науковому стилі з дотриманням принципів логічності, системності та аргументованості. Теоретичні положення органічно поєднуються з результатами проведеного аналізу, запропонованими авторськими моделями та практичними рекомендаціями, що формує цілісне бачення проблематики діджиталізації управлінських процесів у системі вищої освіти.

Дисертація містить значну кількість схем, моделей, таблиць та аналітичних матеріалів, які істотно полегшують сприйняття результатів дослідження та підтверджують високий рівень його методичного забезпечення. Опрацьована джерельна база є репрезентативною, охоплює сучасні нормативно-правові акти, міжнародні документи, праці українських і зарубіжних учених, що свідчить про ґрунтовність проведеного наукового дослідження.

Практичне значення одержаних результатів дослідження

Практична цінність дисертаційної роботи полягає у можливості використання запропонованих автором концептуальних положень, моделей та практичних рекомендацій для вдосконалення системи управління закладами вищої освіти України в умовах цифрової трансформації.

Практичне значення мають розроблені автором концепція цифрової управлінської системи закладу вищої освіти, платформно-екосистемна модель цифрового університету, модель поетапного впровадження діджиталізації управлінських процесів, підходи до оцінювання цифрової зрілості закладів вищої освіти, рекомендації щодо розвитку цифрової культури, використання сучасних аналітичних інструментів та відповідального застосування технологій штучного інтелекту.

Результати дослідження можуть бути використані Міністерством освіти і науки України, закладами вищої освіти, органами державної влади, відповідальними за реалізацію державної політики у сфері освіти, а також у діяльності структурних підрозділів університетів, що здійснюють цифрову трансформацію управлінських процесів, забезпечення якості освіти, розвиток електронного документообігу, цифрової інфраструктури та відкритої науки.

Практичні рекомендації автора мають прикладний характер, можуть бути використані при формуванні стратегій цифрового розвитку закладів

вищої освіти, модернізації систем управління, удосконаленні цифрової взаємодії, розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення управління та підвищенні ефективності функціонування системи вищої освіти України в умовах цифрової трансформації.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Загалом позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Корнієнко Тетяни Богданівни, слід відзначити окремі дискусійні положення, які не впливають на її загальну позитивну оцінку, однак можуть стати предметом подальших наукових досліджень і фахової дискусії.

1. У дисертації запропоновано концепцію цифрової управлінської системи закладу вищої освіти та платформно-екосистемну модель цифрового університету, які є науково обґрунтованими та мають практичну спрямованість. Разом із тим доцільно було б більш детально розкрити механізми інтеграції запропонованої моделі з уже функціонуючими державними цифровими системами, зокрема ЄДЕБО, а також із типовими інформаційними системами управління, що використовуються різними закладами вищої освіти. Це дозволило б чіткіше окреслити практичні особливості масштабування запропонованих рішень.

2. Автором обґрунтовано підходи до оцінювання цифрової зрілості закладів вищої освіти та визначено основні критерії ефективності діджиталізації управлінських процесів. Водночас дискусійним залишається питання кількісного вимірювання окремих індикаторів цифрової зрілості, визначення їх вагових коефіцієнтів та формування інтегрального показника, який міг би бути використаний для порівняльного оцінювання рівня цифрового розвитку різних закладів вищої освіти.

3. Значну увагу в роботі приділено питанням відповідального використання технологій штучного інтелекту в управлінській діяльності університетів. Разом із тим заслуговувало б на більш ґрунтовне висвітлення питання потенційних ризиків широкого застосування генеративного штучного інтелекту в управлінських процесах, зокрема щодо захисту персональних даних, академічної доброчесності, алгоритмічної упередженості та юридичної відповідальності за прийняття управлінських рішень із використанням інструментів штучного інтелекту.

4. Дисертаційне дослідження містить комплекс практичних рекомендацій щодо цифрової трансформації управлінських процесів у закладах вищої освіти України. Водночас доцільним було б більш детально розглянути питання ресурсного забезпечення реалізації запропонованих моделей, зокрема фінансові, кадрові та організаційні аспекти їх упровадження в закладах вищої освіти різного масштабу та рівня цифрової готовності. Такий аналіз посилив би прикладний характер отриманих результатів.

Водночас наведені зауваження мають переважно рекомендаційний і дискусійний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, не знижують її наукової новизни, теоретичної цінності та практичного значення, а лише окреслюють перспективні напрями подальших наукових досліджень автора.

Загальний висновок щодо дисертаційної роботи

Дисертаційна робота Корнієнко Тетяни Богданівни на тему «Діджиталізація управлінських процесів у системі вищої освіти» є завершеним самостійним науковим дослідженням, у якому вирішено актуальне наукове завдання, що має важливе значення для подальшого розвитку теорії та практики публічного управління та адміністрування в умовах цифрової трансформації системи вищої освіти України.

Результати проведеного дослідження характеризуються належним рівнем наукової обґрунтованості, містять елементи наукової новизни та мають практичну цінність для закладів вищої освіти, органів державної влади, Міністерства освіти і науки України, а також інших суб'єктів, залучених до процесів цифрової трансформації освітньої сфери. Запропоновані автором теоретичні положення, науково-методичні підходи та практичні рекомендації спрямовані на підвищення ефективності управлінських процесів, розвиток цифрових управлінських систем, удосконалення механізмів цифрової взаємодії та зміцнення інституційної спроможності закладів вищої освіти.

Дисертація відзначається логічністю структури, послідовністю викладення матеріалу, належним рівнем теоретичного узагальнення та глибиною проведеного аналізу. Наукові результати є достатньо аргументованими, достовірними та ґрунтуються на використанні сучасних методів дослідження, широкої джерельної бази, нормативно-правових документів, статистичних матеріалів і результатів власних наукових напрацювань автора. Зміст роботи свідчить про високий рівень підготовки здобувачки та її здатність самостійно здійснювати наукові дослідження. У процесі підготовки дисертації автором дотримано принципів академічної доброчесності.

Дисертаційна робота Корнієнко Тетяни Богданівни «Діджиталізація управлінських процесів у системі вищої освіти», враховуючи актуальність теми дослідження, належний рівень наукової новизни, теоретичну та практичну значущість отриманих результатів, обґрунтованість висновків і рекомендацій, відповідає вимогам, встановленим для дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, зокрема вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

На підставі викладеного вважаю, що Корнієнко Тетяна Богданівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за галуззю знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри публічного управління
та адміністрування
Карпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Наталія ГОЙ